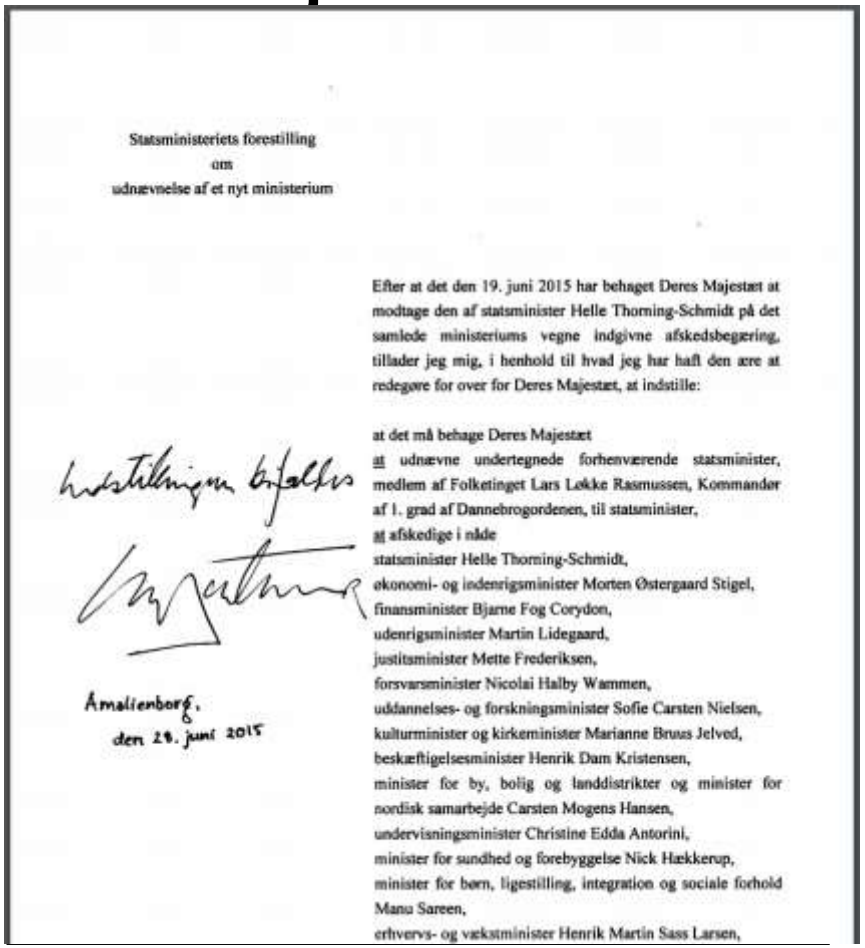
Energistyrelsen

Energistyrelsens ansvarsområder

Energistyrelsen

Opdelingen af affaldsområdet

Kongelig resolution af 28. juni 2015

Statsministeriets forestilling
om
udnævnelse af et nyt ministerium

Efter at det den 19. juni 2015 har behaget Deres Majestæt at modtage den af statsminister Helle Thorning-Schmidt på det samlede ministeriums vegne indgivne afskedsbegæring, tillader jeg mig, i henhold til hvad jeg har haft den ære at redegøre for over for Deres Majestæt, at indstille:

at det må behage Deres Majestæt
at udnævne undertegnede forhenværende statsminister, medlem af Folketinget Lars Løkke Rasmussen, Kommandør af 1. grad af Dannebrogordenen, til statsminister,
at afskedige i nåde
statsminister Helle Thorning-Schmidt,
økonomi- og indenrigsminister Morten Østergaard Stigel,
finansminister Bjarne Fog Corydon,
udenrigsminister Martin Lidegaard,
justitsminister Mette Frederiksen,
forsvarsminister Nicolai Halby Wammen,
uddannelses- og forskningsminister Sofie Carsten Nielsen,
kulturminister og kirkeminister Marianne Bruus Jelved,
beskæftigelsesminister Henrik Dam Kristensen,
minister for by, bolig og landdistrikter og minister for nordisk samarbejde Carsten Mogens Hansen,
undervisningsminister Christine Edda Antorini,
minister for sundhed og forebyggelse Nick Hækkerup,
minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold Manu Sareen,
erhvervs- og vækstminister Henrik Martin Sass Larsen,

Indstilling bifaldes

Amalienborg,
den 28. juni 2015

at bestemme
at det hidtidige Klima-, Energi- og Bygningsministerium omdannes til et Energi-, Forsynings- og Klimaministerium, således at der til dette ministerium overføres følgende sagsområder:

fra Miljøministeriet:
ressortansvaret for sager vedrørende affalds- og vandforsyning, herunder lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, lov om kommuners afståelse af vandforsyninger og spildevandsforsyninger, lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v., sager om takster for bidrag til vandforsyningsanlæg, krav til virksomheder, der indsamler affald, krav til indretning af affaldsregistre for virksomheder og anlæg m.v., der behandler affald, godkendelse af anlæg til behandling af genanvendeligt erhvervsaffald, kommunale affaldsgebyrer, kommunale fællesskaber, anlæg for deponering af affald og anlæg for forbrænding af affald med henblik på varmeforsyning samt regnskaber for og benchmarking af forbrændings- og deponeringsanlæg,

Ressortomlægning på affaldsområdet

Følgende ansvarsområder varetages fortsat af **Miljø- og Fødevareministeriet**

- Cirkulær økonomi i relation til ressourceanvendelse, således at materialer bedst muligt udnyttes, herunder EU-kommissionens kommende pakke om ændring af affaldsdirektiver
- Ressourcestrategierne for affaldshåndtering og affaldsforebyggelse
- Klassificering af affald og dermed også definitionen af hvad der er affald og ikke
- Behandling af affald, herunder national regulering af de miljømæssige hensyn vedrørende udsortering og behandling af forskellige affaldsfraktioner samt rådgivning af kommuner og virksomheder herom. Dvs. regler og rammer for det organiske affald, de tørre fraktioner (plast, metal, papir, pap, træ, glas), bygge- og anlægsaffald
- De miljømæssige hensyn ifm. kommunal affaldshåndtering, herunder kommunale affaldsplaner
- Producentansvarsordninger, elektronikaffald, biler, dæk og batterier
- Emballage, pant og retursystemer
- Henkastet affald
- Farligt affald
- Miljøteknologiske udviklingsprojekter vedrørende affald
- Deponeringsanlæg og biocovertilskudsordning
- Transport af affald samt affald fra skibe og havne og strandrensning
- Affaldsdata

Følgende ansvarsområder er overført til **Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet**:

- De strukturelle og økonomiske rammer for affaldssektoren, herunder regulativer, kommunernes anvisningsret og benyttelsespligt til kommunale ordninger, kommunale gebyrer, affaldsregister, funktionsopdelte regnskaber, kommunale anlægs deltagelse på markedet (herunder kommunale behandlingsanlæg), konkurrenceudsættelse af affald og kommuners indsamling heraf via genbrugspladser og særlige ordninger for genanvendelige fraktioner bl.a. fra virksomheder i blandet bolig og erhvervsejendomme, offentligt ejerskab til deponeringsanlæg.
- Forbrændingssektoren, herunder benchmarking, affaldsgrundlag for forbrændingsanlæg.
- Regler om forsyningskapacitet til destruktion af farligt affald

Ressortansvaret for nedenstående opgaver er overført til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet

Gældende lovhjemmel	Gældende bek.	Kgl. Resolution	Indhold
MBL § 45, stk. 2 (dele), 3, 4, 5, 6, 1. pkt. og 7.	Affaldsbek. §§ 19-24, 39, 40-42, 47-49, 66, 68, 69 og 89-91	"Aftale om organisering af affaldssektoren 2007 (herunder modernisering af forbrændingssektoren) + aftale om genbrugspladser for 2011"	Kommunale regulativer, anvisningsret- og pligt, database over regulativer, erhvervs adgang til genbrugspladser, kommuners mulighed for at tilbyde ordninger for visse typer genanvendeligt affald, benyttelsespligt til kommunale ordninger, regler om aktører og overdragelse af ansvar for affaldet.
MBL § 44, stk. 1(dele af) (pligt til at benytte særlige indsamlingsvirksomheder), stk. 4 og 5 MBL § 7 b	Bek nr. 1305 af 17. december 2012 om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed Affaldsbek. kap 12 (implementering af servicedirektivet)	Krav til virksomheder, der indsamler affald	Krav om indsamlerbevis, oplysningspligt ved håndtering, overtagelse af ansvaret for affaldet
MBL § 45 d	Bek nr. 1305 af 17. december 2012 om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed	Krav til et affaldsregister med oplysninger om virksomheder og anlæg mv, der behandler affald	Affaldsregistret indeholder oplysninger om genanvendelsesanlæg og anlæg, der forbereder affald til genbrug, hvis de håndterer kildesorteret erhvervsaffald, forhandlere, mæglere, transportører, indsamlingsvirksomheder med og uden forbehandling, samt visse kommunale behandlingsanlæg.
MBL § 46 b	Affaldsbek. kap. 14, §§ 84-87	Godkendelse af anlæg til behandling af genanvendeligt erhvervsaffald	Godkendelse af de kommunale behandlingsanlægs kapacitet og efterfølgende regnskaber og kontrol, finansieret af gebyr
MBL § 48	Affaldsbek. kap. 8, §§ 53-61	Kommunale affaldsgebyrer	Regulerer gebyrprincipper, opkrævningsform (CVR-register), kommunalt regnskabssystem
MBL § 49	Ikke indsat i bek	Kommunale fællesskaber	Etablering af fællesskaber, ikke udmøntet
MBL §§ 49 a, 50, 50 a og 50 b	Ikke indsat i bek	Anlæg for deponering af affald og anlæg for forbrænding af affald med henblik på varmeforsyning	Aftale om kapacitetsforpligtelse for farligt affald, offentligt ejerskab til deponering, gebyrprincip om fuld dækning, godkendelse af affaldsgrundlag for affaldsforbrændingsanlæg (sidste er allerede overført til ENS)
MBL §§ 50 c og 50 d	Affaldsbek. kapitel 15	Regnskaber for og benchmarking af forbrændings- og deponeringsanlæg	Funktionsopdelte regnskaber og årlig benchmarking

JUNI 2015

REGERINGSGRUNDLAG

SAMMEN FOR **FREMTIDEN**

REGERINGEN

Fremtidens forsyningssektor

Forsyningssektoren leverer el, gas, fjernvarme, vand og teleydelser til forbrugerne og aftager affald og spildevand. En høj forsyningssikkerhed og en effektiv forsyning er vigtig for forbrugere og virksomheder.

I dag er der et betydeligt potentiale for effektiviseringer i sektoren. Regeringen vil sikre, at vi får mere ud af forsyningssektoren. Derfor samles ansvaret for den økonomiske regulering af forsyningsområderne i et Energi-, Forsynings- og Klimaministerium til gavn for forbrugere og virksomheder.

Energistyrelsen

Nuværende økonomiske regulering af forbrænding og genanvendelse

Affaldsforbrænding

Kommunal anvisningsret og -pligt

- MBL § 45, stk. 1:
  - ”Kommunalbestyrelsen forestår håndteringen af affald, medmindre andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør af loven.”

- MBL § 45, stk. 3:
  - ”Når en kommunal indsamlingsordning er etableret, må indsamling af det af ordningen omfattede affald kun finde sted ved kommunalbestyrelsens foranstaltning eller bemyndigelse.”

Affaldsforbrænding

Kommunal anvisningsret og -pligt

- Affaldsaktørbekendtgørelsen § 8, stk. 1:
  - ”Kommunalbestyrelsen skal etablere ordninger for affald, jf. bekendtgørelse om affald, herunder jord, som er affald, produceret af husholdninger og virksomheder i kommunen, jf. dog stk. 2 og 3 og § 10. Ordningerne skal fremgå af henholdsvis regulativet for husholdningsaffald, regulativet for erhvervsaffald og regulativet for jord, som er affald, jf. § 3.”
- stk. 6:
  - ” Kommunalbestyrelsen skal konkret anvise affald, der ikke er omfattet af en indsamlings- eller anvisningsordning, jf. dog stk. 2 og 3…”

Affaldsforbrænding

Benyttelsespligt

- Affaldsaktørbekendtgørelsen § 9, stk. 1/ § 12, stk. 1:
  - ”Når en kommunal ordning for affald er fastlagt i regulativet for [husholdnings-/erhvervsaffald], og regulativet er trådt i kraft, er [borger og grundejere/virksomheder] forpligtet til at benytte ordningen, som foreskrevet. Når kommunalbestyrelsen giver en konkret anvisning, er virksomheder endvidere forpligtet til at følge anvisningen.”

Affaldsforbrænding

Ejerskab af forbrændingsanlæg

- Ingen krav til ejerskabsform for kommuner
- Typisk fælleskommunalt § 60-selskab eller en del af den kommunale forvaltning i eneejerkommuner. Også A/S'er

Affaldsforbrænding

Udbud af forbrændingsopgaven

- Normalt krav om udbud ved indgåelse af større offentlige kontrakter.
- Undtagelse ved brug af in-house-reglen, jf. udbudsloven §§ 12 og 14
    - Ordregiver skal underkaste den selvstændige juridiske enhed en kontrol, der svarer til den kontrol, ordregiver fører med sine egne tjenestegrene (kontrolkriteriet), og
    - Mere end 80 pct. af aktiviteterne hos den selvstændige juridiske enhed udføres i forbindelse med de opgaver den har fået betroet af den eller de ordregivere, den kontrolleres af (virksomhedskriteriet).
    - Der er ikke nogen direkte privat kapitalandel i den selvstændige juridiske enhed, udover det der følger af lov, og som ikke medfører afgørende indflydelse på virksomheden.

Affaldsforbrænding

Prisfastsættelse

- Hvile-i-sig-selv:
  - For forbrændingsanlæg, jf. almindelig kommunalret.
    - Forbrændingsomkostninger minus indtægter fra salg af el og varme. Priser for el og varme er reguleret i hhv. EFL og VFL.
  - For gebyrer for kommunale ordninger, jf. gebyrreglerne i affaldsaktørbekendtgørelsens kap. 5

Affaldsforbrænding

Udvidelse eller etablering af nye forbrændingsanlæg

- Energistyrelsen skal godkende affaldsgrundlaget, jf. MBL § 50 b
    - Stk. 1. Kommunalbestyrelsen må kun godkende nye affaldsforbrændingsanlæg eller udvidelse af eksisterende affaldsforbrændingsanlæg efter lov om varmeforsyning eller efter regler udstedt i henhold til lov om varmeforsyning, hvis energi-, forsynings- og klimaministeren har godkendt, at det fornødne affaldsgrundlag er til stede i området, hvorfra anlægget forventes at modtage affald.

Affaldsforbrænding

Udvidelse eller etablering af nye forbrændingsanlæg

- Energistyrelsen skal godkende affaldsgrundlaget, jf. MBL § 50 b. Bemærkninger
  - ”For affaldsforbrændingsanlæg er der dog fortsat behov for en nationalt koordinerende myndighed, som sikrer, at affaldsmængde og forbrændingskapaciteten afstemmes, således at der er sikkerhed for, at der er tilstrækkeligt affald til stede i området, før det godkendes at opføre et nyt affaldsforbrændingsanlæg eller udvide et eksisterende affaldsforbrændingsanlæg. Det er formålet med lovforslaget, at denne koordinering fortsat skal ske nationalt. Hvis ikke det påses, vil der være risiko for, at to kommuner hver for sig vil kunne godkende projekter, der er baseret på forbrænding af det samme affald. Resultatet vil være fejlinvesteringer med samfundsøkonomiske tab og udgifter for borgere og virksomheder til følge, idet borgere og virksomheder via gebyrer må betale de forøgede udgifter, der vil være en konsekvens af fejlinvesteringerne.”

Affaldsforbrænding

Udvidelse eller etablering af nye forbrændingsanlæg

- Energistyrelsen skal godkende affaldsgrundlaget, jf. MBL § 50 b.
  - ” området, hvorfra anlægget forventes at modtage affald”:
    - Tidligere: Inden for affaldsregioner.
    - Nu: Hele landet, som følge af Ressourcestrategien – Danmark uden affald – 2013-2018, der ophæver affaldsregionerne, s. 78.

Genanvendelse

UDGANGSPUNKT Kommunal anvisningsret og -pligt (ligesom forbrænding), dvs.

- MBL § 45, stk. 1 (affald er kommunalt ansvar)
- MBL § 45, stk. 3 (forbud mod ikke-kommunal indsamling, når kommunal ordning eksisterer)

Dog:

- MBL § 45, stk. 6:
- *"*Stk. 3 finder ikke anvendelse på indsamlingsordninger for genanvendeligt erhvervsaffald. Producenter og importører af elektrisk og elektronisk udstyr og producenter og importører af bærbare batterier og akkumulatorer er endvidere uanset stk. 3 berettiget til individuelt eller kollektivt at etablere tilbagetagningsordninger for affald af elektrisk og elektronisk udstyr fra private husholdninger og for udtjente bærbare batterier og akkumulatorer i overensstemmelse med regler udstedt efter § 44."

Genanvendelse

Genanvendeligt erhvervsaffald er konkurrenceudsat

- Affaldsbekendtgørelsen § 51 (MFVM):
  - ”Affaldsproducerende virksomheder skal sikre, at væsentlige dele af deres kildesorterede erhvervsaffald, som er egnet til materialenyttiggørelse, herunder genanvendeligt PVC-affald, affald af genanvendeligt papir, pap, karton og papmaterialer og produkter heraf samt genanvendeligt emballageaffald af glas, plast, metal og træ, forberedes til genbrug, genanvendes eller anvendes til anden endelig materialenyttiggørelse.

Genanvendelse

Genanvendeligt erhvervsaffald er konkurrenceudsat

- Private forbehandlings- og genanvendelsesanlæg operer på et frit marked under almindelig miljøregulering
    - Ingen regler om prisfastsættelse.
- Kommunale behandlingsanlæg, godkendt til at behandle genanvendeligt erhvervsaffald indenfor en vis kapacitet efter tidl. affaldsbekendtgørelse nr. 1309 af 2012 må ikke byde under behandlingsprisen, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 31
    - Underlagt en række yderligere regnskabskrav, jf. §§ 30 og 31.

Genanvendelse

Genanvendeligt husholdningsaffald

- Kommunale behandlingsanlæg
    - Hvile-i-sig-selv
    - In-house-regel
        - Formentlig ikke så relevant pga. forbud mod behandling af erhvervsaffald
- Private behandlingsanlæg
    - Almindelige udbudsregler for det kommunale affald

Deponeringsegnet affald

Kommunal anvisningsret og -pligt

- MBL § 45, stk. 1:
  - ”Kommunalbestyrelsen forestår håndteringen af affald, medmindre andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør af loven.”

- MBL § 45, stk. 3:
  - ”Når en kommunal indsamlingsordning er etableret, må indsamling af det af ordningen omfattede affald kun finde sted ved kommunalbestyrelsens foranstaltning eller bemyndigelse.”

Deponeringsegnet affald

Ejerskab og økonomi

- MBL § 50: Nye anlæg skal være offentligt ejede:

- MBL § 50 a: Krav om at alle omkostninger til anlæg dækkes, herunder sikkerhedsstillelse til efter behandling i mindst 30 år.

Reglerne har et miljøbeskyttelsesformål. Fortsat placering i EFKM?

Udfordringer ved nuværende regulering - økonomisk

Forbrænding

Sektoren er præget af kommunale monopoler, som beskyttes af reguleringen, hvilket svækker konkurrencen og effektiviteten.

Anlæggene er underlagt hvile-i-sig-selv-regulering. Indtægter skal svare til omkostninger – Intet incitament til effektivisering

Kommunerne har ret til at anvise forbrændingsegnet affald til bestemte anlæg

Sektoren er i dag præget af en overkapacitet på ca. 500.000 tons

Variation i priser fra omkring 300 kr. for et ton affald op til ca. 990 kr., men ikke muligt for kunderne frit at vælge det billigste anlæg - grundet benyttelsepligten.

Der er tendens til at affald der kunne være genanvendt bliver forbrændt

Udfordringer ved nuværende regulering - regulatorisk

Forbrænding

- Stigende grad af markedsageren under monopolregulering
    - Import
    - Konkurrencelignende tilstand mellem kommuner
- Frit marked i EU

Udfordringer ved nuværende regulering – økonomisk og regulatorisk

Genanvendelse (udpluk)

Opdeling af markedet for husholdningsaffald og erhvervsaffald gør det svært at tiltrække investeringer i sektoren

Komplekse juriske skel mellem det konkurrenceudsatte og det kommunale affald.

Forsyningsstrategien - forbrænding

- Afskaffelse af hvile-i-sig-selv regulering - i stedet markedsbaseret regulering.
- Ophævelse af godkendelse af affaldsgrundlag.
- Fortsat kommunal adgang til at eje forbrændingsanlæg, men ændret finansiering.
- Ophævelse af kommunernes anvisningsret
- Ophævelse af benyttelsespligten
- Monitorering af sektorens kapacitet mht affaldsdirektivets artikel 16.
- Udbudspligt på indsamlet husholdningsaffald
- Krav om selskabsgørelse og skattepligt
- Mulig kompensationspulje for såkaldte strandede omkostninger.
- Mulig undtagelse for Bornholm

Forsyningsstrategien - genanvendelse

- **Opgaven med sortering og genanvendelse af alt genanvendeligt affald skal sendes i udbud, herunder skal eksisterende kommunale behandlingsanlæg afhændes**
- Alt erhvervsaffald skal håndteres af private, herunder ophævelse af erhvervs brug af genbrugspladser
- Benyttelsespligten til de kommunale indsamlingsordninger for husholdningsaffald ophæves
- Undtagelse for ikke-brofaste øer og mindre virksomheder, der drives fra privat bolig

Forsyningsstrategien – status på forhandlinger om affald

- Folketingsvalg senest 17. juni i år

Spørgsmål?

Tak for opmærksomheden

Jesper Lett
Fuldmægtig
Center for Forsyning / Centre for Supply

Mobil / Cell +45 3392 6793
E-mail jsl@ens.dk

Energistyrelsen

Danish Energy Agency - www.ens.dk
- part of the Danish Ministry of Energy, Utilities and Climate